

SpareBank 1 Østlandets Overgangsplan

UTARBEIDET AV: LEDER BÆREKRAFT
VEDTATT AV KONSERNLEDELSEN 26.02.2024

Forord: SpareBank 1 Østlandet som en tydelig pådriver i omstillingen og veien til netto null	3
1. Strategi og bankens arbeid med bærekraft	4
1.1 Hovedmål i SpareBank 1 Østlandets strategi	5
1.2 Klimarisikostyring	7
1.3 Regulatoriske forpliktelser, frivillige rammeverk og andre eksterne faktorer	10
1.4 Forutsetninger for overgangsplanen	15
2. Operasjonalisering av målene i overgangsplanen	16
2.1 Bankens aktiviteter	16
2.2 Produkter og tjenester	18
2.3 Retningslinjer og policydokumenter	20
2.4 Organisasjonsmedlemskap	20
3. Omstilling av bankens portefølje	21
3.1 Klimagassregnskap	22
3.2 Metode for beregning av klimagassregnskap og klimamål	23
3.3 Mål om grønn andel i utlånsporteføljen	31
3.3.1 Klimamål for bedriftsmarkedsporteføljen	32
3.3.2 Klimamål for privatmarkedsporteføljen	33
3.5 Karbonkreditt og opprinnelsesgarantier	35
4. Styring og ledelse	36
4.1 Styrets og ledelsens arbeid med bærekraft	36
4.2 Ansatte, kompetanse og utvikling	37
Vedlegg	38
Klimarisikomatrise	38

Forord: SpareBank 1 Østlandet som en tydelig pådriver i omstillingen og veien til netto null

Vi ser effekter av hvordan klimaendringer påvirker samfunnet vårt daglig i nyhetene. Året 2023 har vært nok et år preget av rekorder vi gjerne skulle vært foruten. Verden opplever mer ekstremvær som følger av økte klimagassutslipp som forskerne har advart om over lengre tid. Dette påvirker mennesker, natur og næringsliv både regionalt og globalt, og vi har alle et felles samfunnsansvar for å bidra til å snu utviklingen. Vi må ruste både banken og kundene våre til å gjøre gode bærekraftige valg gjennom hvordan vi lever, bor og driver næringsvirksomhet. Gjennom å se til mulighetene i det grønne skiftet handler det om å tilrettelegge for overgangen slik at det skjer innenfor naturens tålegrenser.

For å lykkes i denne endringsprosessen må vi bidra til at ulike aktører får tilgang på solide finansieringstjenester. Her er forståelsen av tradisjonell bankdrift, innsikt om gode tiltak i samspill med innovasjon og teknologiutvikling en av nøklene for å lykkes med effektiv omstilling. Vi må sørge for at vi reduserer vårt karbonavtrykk, og gjennom et attraktivt tilbud av produkter og tjenester som dreier kapitalen i en bærekraftig retning, spiller banken en helt sentral rolle. Vår bank har som mål å innlemme bærekraft i alt vi gjør, fra vår kjernevirksomhet til vår interaksjon med samfunnet og miljøet.

Denne overgangsplanen definerer våre ambisjoner og strategiske mål med våre konkrete tiltak til hvordan vi skal være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Planen oppdateres årlig, men vi jobber med en kontinuerlig forbedring av vårt produkt og tjenestetilbud, slik at vi sammen med våre kunder skaper grønn konkurransekraft. På denne måten har vi tro på at vi i 2050 eller tidligere har vært med på å skape et netto nullutslipp samfunn innenfor planetens tålegrenser.

Richard Heiberg, konsernsjef

1. Strategi og bankens arbeid med bærekraft

I forbindelse med gjennomføringen av det nye rapporteringsdirektivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) har SpareBank 1 Østlandet gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse for å identifisere og velge ut de mest vesentlige bærekraftstemaene i bankens arbeid. Som en del av dette arbeidet er klimaendringer og kutte klimagassutslipp identifisert som et vesentlig tema, konkret gjennom ESRS E1. ESRS E1 inneholder krav om at banken må lage og publisere en overgangsplan for å beskrive arbeidet med omstillingen til netto nullutslipp i 2050. Denne overgangsplanen er en helhetlig fremstilling av bankens strategiske arbeid for å nå dette målet.

SpareBank 1 Østlandet vil jobbe målrettet og konkret for å være en tydelig pådriver i omstillingen. Det betyr å gjøre utslippskutt i egen drift og virksomhet, og være en god rådgiver og støttespiller for våre kunder. Omstillingsarbeidet vil være preget av kontinuerlig forbedring og endring i årene som kommer.

Omgivelsene til banken stiller stadig nye krav til vår rolle i omstillingen. Dette ser vi i møte med kunder og andre interessenter, i tillegg til den regulatoriske utviklingen innenfor bærekraftig finans og selskapsrapportering. SpareBank 1 Østlandet vil kontinuerlig vurdere relevante bærekraftsrisikoer og -muligheter, samtidig som vi tilbyr relevante produkter og tjenester. Kjernen i sparebankenes rolle er samfunnsansvar, med trygg sparing og finansiering for privatpersoner, bedrifter, offentlig virksomhet, lag og foreninger. Langsiktig drift har vært et sentralt fundament i bankens visjon i den nesten 180 år lange driften. I tråd med klimaendringene og globale utfordringer som sosial rettferdighet og økonomisk stabilitet er bankens rolle blitt vesentlig forsterket. Dette er et ansvar vi i banken er bevisst, og med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål og Parisavtalens målsetninger om netto nullutslipp jobber vi for å redusere bankens negative påvirkning og forsterke den positive påvirkningen banken har på sine vesentlige bærekraftsområder.

Overgangsplanen er et styringsverktøy som vil hjelpe SpareBank 1 Østlandet å nå de klimamålene vi har satt, og bidra til at våre kunder lykkes i sitt omstillingsarbeid. Overgangsplanen er eid av bankens styre, og planen skal revideres årlig. Styret, konsernledelse og den øvrige organisasjonen anser banken som godt forberedt til å møte de endringene som kommer, både i forhold til fysiske klimaendringer, i tillegg til overgangsrisiko. Målene som er vedtatt i strategiplanen vurderes som godt innarbeidet i bankens drift, med god forankring i alle ledd i konsernet. Målene, med satte tiltak, er både realistiske og gjennomførbare med dagens kompetanse og datanivå, men vil kreve et stadig mer ambisiøst, omfattende og integrert arbeid med klima og bærekraft for at banken skal lykkes.

Denne overgangsplanen er utarbeidet i tråd med kravene i det nye rapporteringsdirektivet¹. Strukturen i overgangsplanen er inspirert av rammeverket fra Transition Plan Taskforce² i Storbritannia, og vi har brukt anbefalingene fra FNs miljøprogram Net Zero Banking Alliance (NZBA) Transition Finance Guide³ for hvordan utnytte mulighetene innenfor finansielle virkemidler for å stimulere og motivere gjennom å legge til rette for en overgangsfinansiering.

Overgangsplanen må leses i sammenheng med til enhver tid nyeste årsrapport.

1.1 Hovedmål i SpareBank 1 Østlandets strategi

SpareBank 1 Østlandet har som sitt hovedmål at «**Vi har vært med å skape et bærekraftig nullutslipp samfunn innenfor planetens tålegrenser innen 2050**». I dette arbeidet er det sentralt å kjenne bankens positive og negative påvirkning på samfunnet, og også forstå hvordan banken og kundene blir påvirket av et stadig mer ustabil verdensbilde med nye reguleringer og krav til omstilling. Denne overgangsplanen viser hvordan banken skal jobbe med å redusere de negative påvirkningene, og utnytte mulighetene til å skape økt grønn konkurransekraft. Slik vil banken overholde sine forpliktelser samtidig som den er en solid aktør som tilbyr konkurransedyktige produkter, tjenester og løsninger for både kunder, investorer og andre interessenter. Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens hovedstrategi, og ett av våre fire hovedmål mot 2025 lyder:

«Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling»

Banken bidrar til bærekraftig omstilling i markedsområdet gjennom å kanalisere kapital til bærekraftige prosjekter og til nødvendig omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn. Målbildet mot 2025 spesifiserer bærekraft som en av fire strategiske hovedpilarer. Sentrale vedtatte kvalitative mål på denne veien spesifiseres slik:

¹ CSRD, NOU 2023:15

² <https://transitiontaskforce.net/>

³ NZBA Transition Finance Guide (2022)

SpareBank 1 Østlandet skal:

- Jobbe med bærekraft i alle relevante avdelinger i banken, med definerte mål det rapporteres på kvartalsvis internt, og eksternt via årsrapporteringen.
- Sørge for at bærekraft er en integrert del av bankens drift og at man bidrar aktivt til å nå FNs bærekraftsmål, både i kunderettet arbeidet og intern drift, inkludert leverandørkjeden.
- Ha en klar prioritering i arbeidet, og fortsette å sette søkelys på de områdene som er vurdert som mest vesentlige for bankens bærekraftsatsing.
- Tilrettelegge og gjøre det enkelt for kundene å ta bærekraftige valg og utnytte forretningsmulighetene som ligger i det bærekraftige skiftet, blant annet knyttet til energieffektivisering.
- Bidra til bærekraftig omstilling i markedsområdet gjennom å kanalisere kapital til bærekraftige prosjekter for omstilling til et bærekraftig og klimanøytralt samfunn.
- Gjøre investeringer som er nødvendige for å nå bankens langsiktige mål på bærekraftsområdet.
- Ta utgangspunkt i et forskningsbasert bærekraftskonsept.
- Arbeide innenfor SpareBank 1-alliansen og internt i banken med å fremskaffe data og metoder for å forsøke å måle kundenes ESG-risiko.
- Utvikle og vedlikeholde integrert-, bredde- og dybdekompetanse på alle relevante områder innenfor bærekraft.

Som bank er det vesentlige fotavtrykket og utslippene fra aktivitetene knyttet til utlånsporteføljen og de kundene som får finansiering. SpareBank 1 Østlandets rolle som en tydelig pådriver i omstillingen betyr å støtte våre kunder på veien mot netto null i 2050. Dette vil blant annet bidra til å bygge robuste og lønnsomme bedrifter, skape en mer energieffektiv bygningsmasse, sikre klimarobuste og levedyktige lokalsamfunn og at Norge når sine klimamål og -forpliktelser. Gjennom et målrettet omstillingsarbeid vil vi også sikre en lønnsom og solid bank i årene frem mot 2050 og videre.

Målbilde 2025

Vi kjenner kundene og leverer de beste kundeopplevelsene

Vi skaper morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø

Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling

Vi har ett av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs

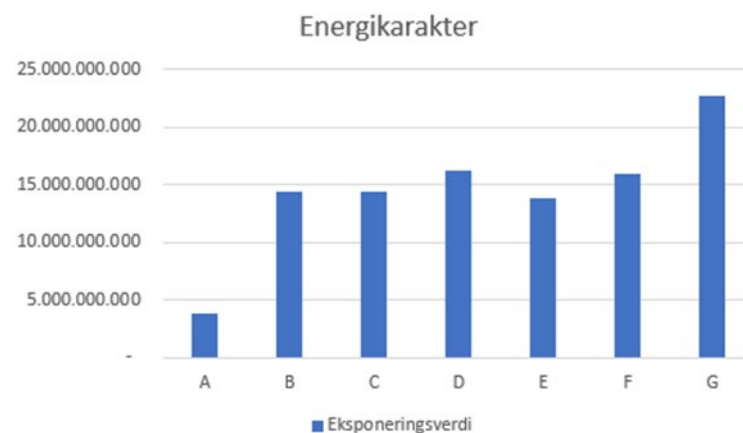
1.2 Klimarisikostyring

Å forstå dagens risikobilde og forsøke å estimere og tilrettelegge for å håndtere denne risikoen er en helt sentral del av bankens arbeid mot et netto nullutslippssamfunn. Derfor er arbeidet med klimarisikostyring i banken avgjørende for å identifisere, analysere og håndtere risikoer, men også for å identifisere og utnytte de mulighetene som ligger i arbeidet med klimarisiko og omstilling.

Fysisk risiko og overgangsrisiko i bankens portefølje

Banken har gjennomført en klimarisikoanalyse, hvor fysisk risiko og overgangsrisiko er vurdert. Dette, i kombinasjon med bransjens vesentlighet (målt i utlån), viser at bransjene eiendom utleie, eiendom prosjekt og landbruk har størst klimarisiko. Innenfor overgangsrisiko er områdene regulering, teknologi, marked og omdømme vurdert.

Ved høyutslipp vil klimarelaterte fysiske risikoer som havnivå, flom, fjellskred, løsmasseskred, kvikkleireskred og snøskred kunne oppstå i egne operasjoner og langs verdikjeden. Bankens eiendeler er lite følsomme for farene. Kun 2,02 prosent av eksponert verdi for låneporteføljen kan bli eksponert for de nevnte klimarelaterte farene.

Figuren over viser bankens eksponeringsverdi i låneporteføljen fordelt på energieffektivitetsklasser. For de eiendommene som er energimerket er det størst eksponeringsverdi i høye energiklasser, noe som utgjør en overgangsrisiko for banken. Her befinner det seg flest boliger, mens næringseiendommer befinner seg mer mot midten av skalaen. En større andel av eiendommene i utlånsporteføljen mangler energieffektivitetsklasser, som betyr at tabellen ikke viser det helt korrekte bilde av risikoen.

Banken har manglende data om overgangsrisiko, men anser at energieffektivitetsklasser viser et bilde på overgangsrisiko, når det kommer skjerpet regelverk og krav til mer energieffektive bygg⁴. Dette vil bety krav til renovering og oppgradering av mange eiendommer for å kunne nå kravene. Det å ha mange bygg i låneporteføljen som ikke tilfredsstill disse kravene vil kunne medføre en vesentlig overgangsrisiko på både kort, mellomlang og lang sikt.

Av bedriftsporteføljen er 2,8 prosent adressert av klimatiltak for reduksjon for vesentlige overgangsrisikoer. Dataene på dette området er i dag begrenset, og banken besitter i dag ingen data om dette for personmarkedet. Banken har vurdert fysisk klima- og naturrisiko knyttet til egne eiendeler som naturskader på egne bygg, driftsavbrudd etc. Geografisk plassering og byggets egnethet er blant annet vurdert. Analysen viser lav til moderat risiko og at den derfor er forutsigbar.

Banken bidrar til bærekraftig omstilling i markedsområdet gjennom å kanalisere kapital til bærekraftige prosjekter, og en forståelse av fremtidens regelverk. Mange av bankens kunder finnes i SMB-markedet og har verken kompetanse eller ressurser til å forstå hvordan regelverket kan operasjonaliseres og hva som er den beste måten å tilpasse produkter og tjenester på. Banken får her en sentral rolle, og kan bidra som en god rådgiver, slik at banken skaper gode løsninger sammen med kundene. Dette inkluderer å støtte kundene i deres omstilling, spesielt de som står overfor utfordringer med å tilpasse seg nye standarder og praksiser.

For å håndtere overgangsdilemmaer fokuserer vi på å finne løsninger som balanserer økonomisk vekst med bærekraft. Banken har definert ulike overgangsrisikoer som håndteres i de dedikerte strategiske initiativene (se omtale i kapittel 2). Det jobbes med å utvikle og tilby finansielle produkter, rådgivning og tjenester som fremmer bærekraftige investeringer og klimavennlige forretningsmodeller. Ved å beregne overgangsriskoen er det kontinuerlig behov for datainnhenting som er både krevende og vanskelig å validere. Samhandling mellom leverandører og utvikling er nødvendig for å imøtekomme både krav og etterspørsel etter informasjon og metoder, og er en kontinuerlig prosess.

Bankens analyser viser liten fysisk risiko i egen utlånsportefølje. Samtidig er bankens vurdering at overgangsrisiko vil gi større finansiell risiko inn i framtiden. Overgangsrisiko vil i stor grad være knyttet til eiendomsporteføljen og private eiendommer og næringseiendommer banken har pant i. Energikrevende bygg vil i årene som kommer møte krav om energieffektivisering og oppgradering. Mangel på energieffektiviserende tiltak kan føre til at byggene faller i verdi, og kan bli vanskeligere å omsette.

⁴ Dette gjelder spesielt nasjonal handlingsplan for energieffektivisering og det reviderte bygningsenergidirektivet fra EU.

I bankens portefølje er det mange bygg som har lav energikarakter. Produktene som gir kundene insentiver til å investere i eller oppgradere byggene til en bedregod energikarakter, vil bidra til å redusere denne overgangsrisikoen.

Bankens klimarisikoanalyse har vist at det er relativt lav klimarisiko i utlånsporteføljen for bedriftsmarked, spesielt fordi den er tilnærmet fossilfri. Arbeidet her sentrerer seg derfor rundt energieffektivisering av våre panteobjekter. Banken har en stor landbruksportefølje, og denne står for størstedelen av våre utslipp. Arbeidet med å definere gode produkter og tjenester til dette kundesegmentet er organisert i det strategiske initiativet Grønnere Landbruk (se omtale i kapittel 2.2). Banken har lansert flere produkter som bidrar til omstilling av landbruket, og det er en økning i andelen som gjør bærekraftige tiltak.

Scenarioanalyse og stresstesting

Banken har, i samarbeid med SpareBank 1-alliansen og Kompetansesenter for kredittmodeller (KFK), utarbeidet en stresstestmodell for ESG-risiko. Arbeidet med å videreutvikle modellen vil fortsette de neste årene. Modellen benytter scenarioer fra Network for Greening the Financial System (NGFS) og har valgt følgende scenarioer (på sikt vil modellen utvides):

Første versjon av modellen (høy grad av overgangsrisiko)	Andre versjon av modellen inkluderer også (både høy grad av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko)
«Divergent Net Zero» - når netto nullutslipp innen 2050, men med høye kostnader grunnet avvikende retningslinjer på tvers av sektorer og en raskere utfasing av fossilt brensel.	«Current policies» - kun dagens tiltak mot klimarisiko videreføres, som leder til høy fysisk risiko. I scenariet antas det en global oppvarming opp mot 3°C.
«Delayed transition» - reduserer ikke utslippene innen 2030 og man får betydelige politiske virkemidler for å nå 2-gradersmålet.	«Fragmented world» - forsinket og avvikende klimapolitisk ambisjon globalt. Dette fører til økt overgangsrisiko i enkelte land og høy fysisk risiko globalt grunnet ineffektiv overgang. I scenariet antas en global oppvarming til 2,3°C.

Disse scenarioene oversettes gjennom IAM-modellen⁵, som gir estimater på makroøkonomiske parametere basert på endringene de ulike scenariene gir. Deretter beregner modellen hvilke effekter dette gir på bankens kredittrisikoeffimater i tiden framover.

Resultatene fra første versjon av modellen viser blant annet at bankens forventede tap vil øke i tiden framover, både i referansescenario og de to ESG-stressscenarioene i modellen, hvor økningen naturlig nok er størst i stressscenarioene. Differansen mellom referanse- og stressscenario er imidlertid begrenset.

Innelåste klimagassutslipp

Banken har sett på innelåste klimagassutslipp, og kan ikke finne dette i bankens balanse. Banken jobber kontinuerlig med å indentifisere innelåste utslipp.

1.3 Regulatoriske forpliktelser, frivillige rammeverk og andre eksterne faktorer

Omstillings- og klimaarbeidet i SpareBank 1 Østlandet tar retning, inspirasjon og støtte fra en rekke obligatoriske og frivillige forpliktelser, i tillegg til frivillige rammeverk og verktøy.

Regulatoriske forpliktelser og krav

EUs arbeid med bærekraftig finans har de siste årene vært meget viktig for omstillingsarbeidet innenfor finansnæringen og bankbransjen. EUs handlingsplan for bærekraftig vekst⁶ og strategi for bærekraftig finans⁷ har lagt grunnlaget for et ambisiøst og omfattende regelverk som utformes kontinuerlig i tråd med gjeldende krav og forventninger i markedet, og vitenskapelig baserte klimamål.

⁵ <https://unfccc.int/topics/mitigation/workstreams/response-measures/modelling-tools-to-assess-the-impact-of-the-implementation-of-response-measures/integrated-assessment-models-iams-and-energy-environment-economy-e3-models>

⁶ Action Plan: Financing Sustainable Growth (2018) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>

⁷ Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy (2021) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0390>

Med innføringen av det nye rapporteringsdirektivet CSRD⁸ vil det bli krav om å publisere en overgangsplan som skal vise i hvilken grad selskapet som rapporterer har en forretningsmodell og -strategi som er i tråd med målene i Paris-avtalen og overgangen til et netto nullutslippssamfunn i 2050. I tillegg vil de nye kravene til rapportering i EU-taksonomien og offentliggjøringsforordningen (SFDR) bidra til at informasjonen tilgjengelig fra finansforetak og finansmarkedsaktører vil både bli mer omfattende, åpent tilgjengelig og ha høyere kvalitet, interessenter og brukere av informasjon kan ha høyere tillit til det som rapporteres og det vil være enklere å sammenligne informasjon fra ulike selskaper. Dette regulatoriske arbeidet er en viktig driver også i SpareBank 1 Østlandets arbeid med omstilling og klima, inkludert denne overgangsplanen.

Frivillige rammeverk og verktøy

SpareBank 1 Østlandet er medlem av eller deltar i en rekke frivillige rammeverk og bruker flere ulike verktøy for å sikre et målrettet og konkret omstillings- og klimaarbeid.

Collective Commitment to Climate Action - CCCA

Dette initiativet ble lansert av FNs miljøprogram (UNEP FI) i september 2019.⁹ Banken signerte disse klimaforpliktelsene for banker samme høst, som innebærer at man tar tydelige skritt mot å tilpasse virksomheten til de internasjonale klimamålene. Forpliktelsene er:

1. Fokusere vår innsats der vi har eller kan ha størst effekt, det vil si først fokusere på de mest karbonintensive og klimasårbare sektorene i våre utlånsporteføljer.
2. Ha dialog og samarbeid med våre kunder om de nødvendige endringene.
3. Arbeide sammen og støtte hverandre for å utvikle bankers evne til og metoder for å måle klimapåvirkning og tilpasning til globale og lokale klimamål.

⁸ Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), med virkning fra og med rapporteringsåret 2024.

⁹ <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/commitments/ccca/>

4. Samhandle med myndigheter, scenarioleverandører og andre relevante aktører om utvikling av klare og gjennomførbare sektorspesifikke veikart for å nå godt under 2 og strebe etter 1,5 grader oppvarming, for alle relevante sektorer og på tvers av forskjellige geografiske områder.
5. Senest innen tre år etter å ha signert denne forpliktelsen, sette og publisere sektorspesifikke, scenariobaserte mål for porteføljeprioritering.
6. Iverksette tiltak nå, mens man jobber med metoder og utvikler mål. Vi forplikter oss, innen 12 måneder etter signering, til å begynne å publisere og implementere tiltak vi vil gjøre i banken og sammen med våre klienter for å støtte og akselerere skiftet mot lav-karbon, klimatilpasset teknologi, forretningsmodeller og samfunn.

Banken leverte i september 2020 en rapport på status for vårt arbeid innenfor forpliktelsen, og vi bidro i 2021 i en fellesrapport fra CCCA. Ser mer informasjon på våre hjemmesider.¹⁰ Noe av arbeidet i CCCA er imidlertid flyttet over i initiativet under.

Net Zero Banking Alliance - NZBA

FNs miljøprogram (UNEP FI) netto null initiativ for banker ble lansert i april 2021 i arbeidet opp mot klimatoppmøtet i Glasgow samme år. En sentral del av arbeidet er å utarbeide metoder og veiledere for arbeidet med nullutslipp, og banken deltar aktivt i flere arbeidsgrupper. NZBA har et «Commitment statement» som blant annet forplikter til:

- Tilpasning av utslipp fra egen drift, utlåns- og investeringer til en netto null utslippsbane innen 2050.
- Innen 18 måneder sette et 2030-mål og et 2050-mål, med mellomliggende mål som skal settes hvert 5. år fra 2030 og utover.
- 2030-målet skal fokusere på prioriterte sektorer der banken kan ha størst påvirkning, dvs. de mest klimagassintensive sektorene.
- Årlig publisere absolutte utslipp- og utslippsintensitetstall i tråd med beste praksis og innen ett år etter å ha satt mål, vise fremgang i henhold til gitte kriterier.
- Ta en robust tilnærming til kompensering av utslipp.¹¹

¹⁰ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/tilslutning-globale-initiativer.html>

¹¹ <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/commitments/ccca/>

Miljøfyrtårn

Banken har siden 2008 brukt miljøledelsessystemet (Environmental Management System, EMS) for å bli miljøsertifisert. Systemet brukes også for å rapportere på egne direkte (nivå (scope) 1) og indirekte (nivå (scope) 2 og 3) klimagassutslipp. Tallene som kommer fram i denne rapporten på egne utslipp er hentet fra Miljøfyrtårnrapporteringen.

Partnership for Carbon Accounting Financials - PCAF

PCAF er et globalt partnerskap mellom finansinstitusjoner som arbeider for å få tilgang på data om, og rapportere på klimagassutslipp. Banken ble med i 2020 og bruker metoden aktivt til å estimere utslipp fra utlånsporteføljen. Tallene som kommer fram i denne rapporten om utslipp fra utlånsporteføljen er fremkommet med bruk av PCAF.

Science Based Target Initiative

Banken har implementert en metodikk fra Science Based Targets Initiative for å sette vitenskapsbaserte mål for å redusere klimagassutslipp både for nivå (scope) 1, 2 og 3 (inkludert utlånsporteføljen).

Carbon Disclosure Project - CDP

Banken har de siste årene rapportert på sitt klimaarbeid via den internasjonalt anerkjente non-profit klimaorganisasjonen CDP. Vi oppnådde karakteren A i 2020, A- i 2021, A i 2022 og A i 2023.¹²

Task Force on Climate-related Financial Disclosures - TCFD

TCFD brukes i vurdering av klimarisiko, og banken har rapportert årlig i henhold til TCFD siden 2018 gjennom vår årsrapportering.¹³ TCFD-rapporteringen vil inngå som en del av rapporteringen i CSRD fra og med 2024.

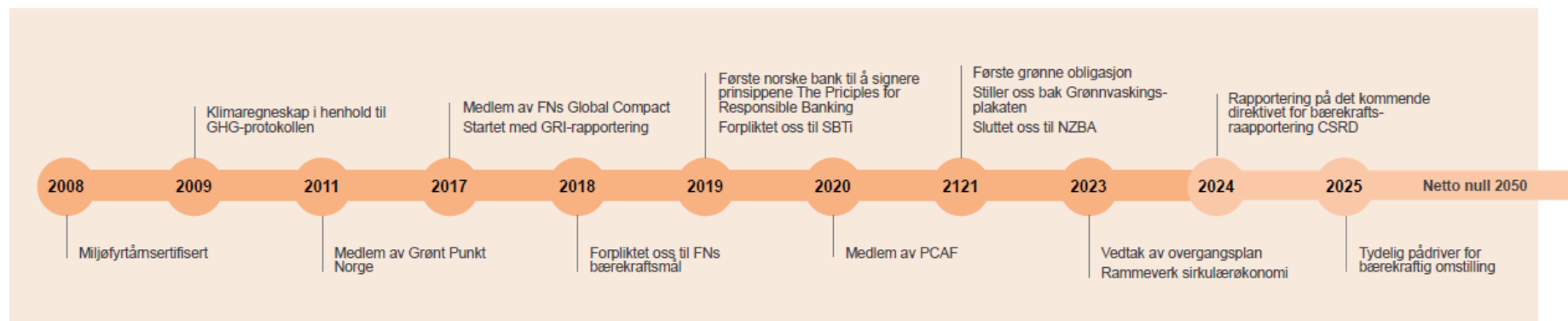
¹² <https://www.cdp.net/en/companies/companies-scores>

¹³ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/rapporter.html>

European Climate Pact

I 2021 ble banken med i The European Climate Pact som forplikter oss til å ta konkrete grep for klima og miljø. The Climate Pact er en del av EUs Green Deal.¹⁴

Banken har rapportert frivillig i ulike initiativer og rammeverk for bærekraftig drift siden 2008. Hele historikken er skissert under.

Det rapporteres og attesteres frem til 2023 i årsrapporten i tråd med GRI-rammeverket. Arbeidet med å tilnærme seg kravene i CSRD startet i 2023, og banken forventer å være i tråd med kravene i CSRD/ESRS fra og med rapporteringen for 2024. Banken benytter retningslinjene som er satt fra UNEP-FI i styringen av vårt arbeid:¹⁵

1. Sette og rapportere på langsiktige mål for å nå Parisavtalen.
2. Sette et basisnivå for utslipp i porteføljen med årlige målinger fra dette
3. Bruke vitenskapsbaserte scenarier for avkarbonisering som sammenstilles med Parisavtalen.
4. Regelmessig oppdatere målene for å holde tritt med den nyeste klimaforskningen.

¹⁴ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/tilslutning-globale-initiativer.html>

¹⁵ UNEP FIs «Guidelines for Climate Target Setting for Banks.

Det vil for kommende rapporteringsperiode kun rapporteres for morbanken. I tråd med de nye kravene i CSRD vil banken jobbe for fullstendig konsolidert rapportering for konsernet i årene som kommer.

1.4 Forutsetninger for overgangsplanen

SpareBank 1 Østlandet vil jobbe aktivt for å nå målbildet om å være en tydelig pådriver for omstillingen frem mot 2050. Samtidig bygger denne overgangsplanen på noen forutsetninger som må oppfylles dersom målene skal nås.¹⁶

- Myndighetene må etterleve klimaforpliktelsene i Paris-avtalen og i den norske klimaloven. Dersom banken skal nå sitt mål om netto nullutslipp i porteføljene i 2050, må klimapolitikken som føres og omstillingen i Norge ha et høyere tempo og Norge må nå sitt klimamål om 90 til 95 % utslippskutt i 2050. Banken skal være en pådriver for at dette målet nås, men vil være avhengig av at resten av økonomien omstilles i tråd med de norske klimamålene.
- Klimagassutslipp må bli mer kostbare, basert på prinsippet om at «forurensere betaler». Dette må speiles blant annet i avgiftsregimet – som for eksempel CO2-avgiften – og at utslippskvoter blir færre og har en kostnad som gjør det lønnsomt å kutte i utslipp og drive mer klimasmart. Norge må ha en nasjonal plan for energieffektivisering og oppgradering av eksisterende bygningsmasse som er i tråd med de nye kravene i EUs reviderte bygningsenergidirektiv. Bygningsmassen må bli mye mer energieffektiv, og spesielt de byggene og boligene med høyest energiforbruk må oppgraderes og forbedres. Dette vil kreve gode offentlige finansieringsløsninger og -mekanismer, og et målrettet arbeid for å sikre at bebyggelsen i hele landet – også utenfor tettbygde strøk – får oppgraderinger som er i tråd med målene for energieffektivisering.

¹⁶ Disse er inspirert av Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen» fra 2018.

2. Operasjonalisering av målene i overgangsplanen

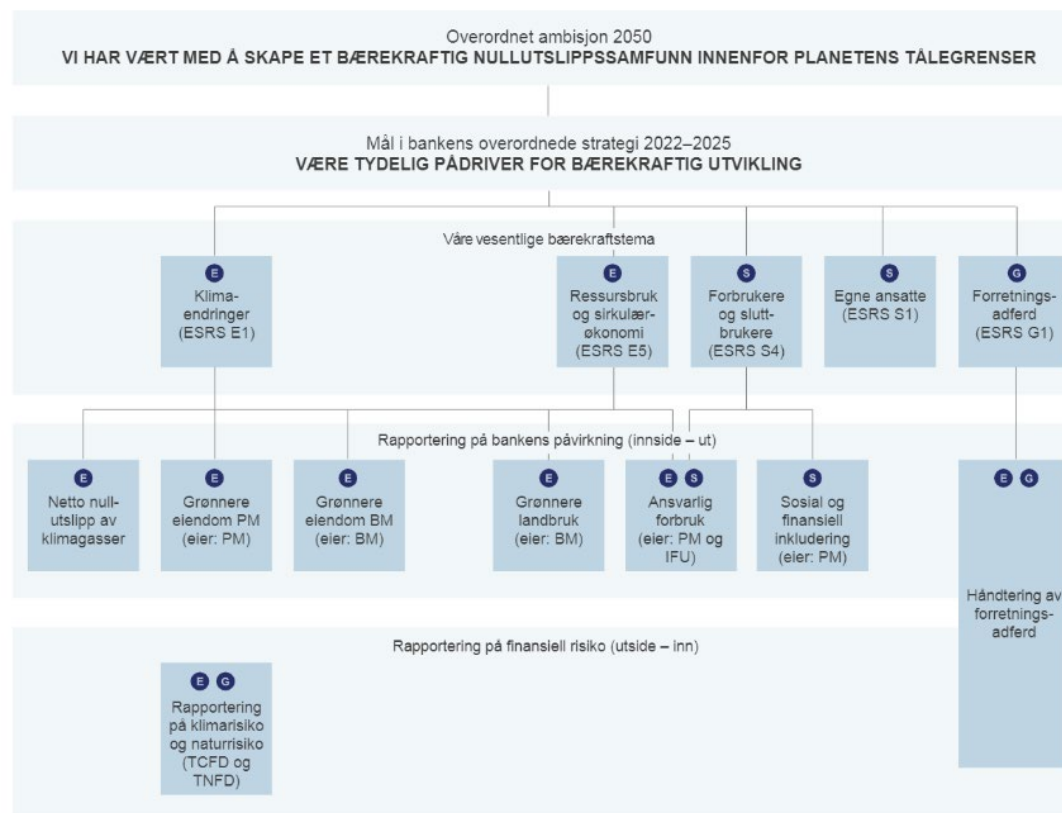
SpareBank 1 Østlandet jobber for å operasjonalisere forpliktelsene knyttet til omstillings- og klimamålene mot 2050. Det vil skje en stor grad av innovasjon og ny produkt- og forretningsutvikling i banken i årene som kommer, og vi er godt i gang med å konkretisere hvordan SpareBank 1 Østlandet skal oppfylle rollen som en tydelig pådriver i omstillingen.

2.1 Bankens aktiviteter

Bankens primære aktivitet er knyttet til utlån til privat- og bedriftskunder. Det er også denne aktiviteten som vil ha størst påvirkning på bankens utslippstall og faktisk omstilling ute i vårt markedsområde. I tråd med strategien frem til 2025 har banken organisert arbeidet med de vesentlig bærekraftstemaene i ulike strategiske initiativer. Disse initiativene består av tverrfaglige arbeidsgrupper som jobber med konkrete tiltak for å heve medarbeidernes kompetanse, samt definere og tilrettelegge for omstilling av bankens portefølje gjennom å utvikle produkter, tjenester og løsninger som kan tas i bruk.

Fire av disse strategiske initiativene bidrar til arbeidet om å netto nullutslipp innen 2050. Det strategiske initiativet "Netto null utslipp av klimagasser i 2050" sikrer den overordnede overvåkingen med vurdering av mål og metodikk for rapportering på våre utslipp. De største utslippene finnes i vårt nivå (scope) 3 i verdikjeden, og

En pådriver for bærekraftig omstilling

kundenært arbeid for effektiv omstilling er sentralt, og dette utføres i de tre andre strategiske initiativene «Grønnere eiendom PM», «Grønnere eiendom BM», og «Grønnere landbruk».

Til grunn for arbeidet ligger en risikobasert tilnærming. Banken har vurdert fysisk klima- og naturrisiko knyttet til sine eiendeler, som naturskader på bygg, driftsavbrudd og lignende. Geografisk plassering og byggenes egnethet er en sentral del av vurderingen. Det er tydelig definert at det er viktig for banken å øke finansiering i tråd med det grønne obligasjonsrammeverket for å sikre omstillingen mot netto null, og arbeidet rapporteres kvartalsvis via virksomhetsstyring til konsernledelsen.

Energi og klima i vår forretningsdrift

SpareBank 1 Østlandet har vært sertifisert Miljøfyrtårnbedrift siden 2008, og det jobbes kontinuerlig med å forbedre rutiner og kategorier for denne rapporteringen. Vi fornyet vårt miljøfyrtårnsertifikat i 2022, og har søkelys på bærekraftige anskaffelser og bærekraftige tildelingskriterier ved innkjøp, slik at leverandører påvirkes til å levere bærekraftige varer og tjenester. Ved oppussinger og renoveringer av egne lokaler har banken fokus på ressurseffektivitet og sirkulærøkonomi. Virksomheten har økt andelen gjenbrukte møbler, velger klimanøytrale kjølemedier og påvirker entreprenører til å gjenbruke byggematerialer. I 2023 tok banken i bruk Energi Oppfølgings System (EOS) og vil benytte dette til energireduserende tiltak. Ved renovering av bankens lokaler tilstrebes det å endre fra elektrisk oppvarming til vannbåren varme. Ved å øke andel vannbåren varme, vil banken være forberedt i fremtiden til å velge de energikildene med lavest utslippsfaktor. Banken hadde et totalt klimagassutslipp på 377 443 tonn co2-ekvivalenter i 2023. 0,2 prosent av totalt klimagassutslipp kommer fra bankens forretningsdrift.

Totale tonn CO2utslipp fra forretningsdrift etter justert metode:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018*	2017*
Nivå (scope) 1	4	8	5	14	11	30	25
Nivå (scope) 2	594 **	516	563	701	236	307	222
Nivå (scope) 3	221	179	124	32	202	216	207
Total	820	703	691	748	449	553	454
	* Benyttet GHG som metode						
	** Benyttet lokalisertbasert metode						

2.2 Produkter og tjenester

SpareBank 1 Østlandet jobber kontinuerlig med å utvikle et produkt- og tjenestetilbud som er attraktivt, relevant og fremtidsrettet for våre kunder. Dette gjøres primært gjennom de utlansproduktene som tilbys privat- og bedriftskunder. Gjennom produktene som tilbys ønsker vi å motivere de kundene som jobber konkret med for eksempel utslippskutt eller energieffektiviseringstiltak. Vi ønsker også å være en relevant og kunnskapsrik rådgiver som kan bidra til at kundene forstår bedre sin egen påvirkning på klima.

Virkemidler for omstilling for bedriftskunder

Kvantitative virkemidler

For å stimulere til en økning av den grønne delen av utlansporteføljen, og med det grønn omstilling hos kundene, tilbyr banken i dag fem ulike grønne lån til bedriftsmarkedet

- Grønt landbrukslån; Produktet skal finansiere tiltak i tråd med landbrukets klimahandlingsplan. Det stilles krav om at kunden tar i bruk klimakalkulatoren, og det oppfordres til å gjennomføre klimarådgivning og etablere en klimahandlingsplan for gården. Tiltak som kan finansieres, er utstyr for miljøvennlig drift, bedre ressursutnyttelse av innsatsfaktorer, produksjon av fornybar energi, utfasing av fornybar energi eller øvrige tiltak som bedre jordhelse eller styrker dyrevelferden.
- Grønt lån nyere næringseiendom; grønt lån for nyere næringseiendom med ekstra høy klimastandard
- Grønt rehabiliteringslån
- Solenergilån

Kvalitative virkemidler

- Rådgiverne på BM har tatt i bruk en ny ESG-modul for aktsomhetsvurderinger i 2023, og ESG vurderingen brukes aktivt i kredittsaker. Dersom en kunde får for dårlig ESG score må kredittsaken løftes til et høyere nivå. Dette bidrar også til å hente inn data fra kundene.
- BM har eget satsingsområdet som er å øke bruken av landbrukets klimakalkulator.
- Banken gir ikke lån til fossil energi, som kull, olje og gass.
- Gjennom det nye ESG verktøyet analyseres bærekraftsrisiko ved behandling av søknad om lån og kreditter
- Rådgiverne tilbyr aktivt produkter eller tiltak som stimulerer til grønn omstilling
- Banken stiller krav om dokumentasjon av energimerke for finansierte eiendommer.

Virkemidler for omstilling for personmarkeds kunder

Kvantitative virkemidler

For å stimulere til en økning av den grønne delen av utlånsporteføljen, og med det grønn omstilling hos bankens kunder, tilbyr banken i dag fire ulike grønne lån til privatkunder:

- Grønt energilån; tilbys til kunder som gjør en energieffektiv oppgradering av eksisterende bolig eller fritidsbolig som forbedrer energiforbruket med enten 30 prosent, eller to energikarakterer (minimumskarakter D).
- Grønt boliglån; tilbys kunder hvor boligen har energiklasse A eller B.
- Grønt solenergilån; tilbys kunder som vil installere solceller på egen bolig.
- Grønt billån; ble lansert i 2020 i datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet og har en svært konkurransedyktig rente. Maksimal nedbetalingstid er åtte år, men med raskere nedbetaling får kundene enda bedre betingelser.

Kvalitative virkemidler

Banken har også tatt i bruk flere kvalitative virkemidler for å redusere klimagassutslipp.

- Byttehelg
- Sparing fremfor forbruk
- Dette er tiltak som vi vet reduserer klimagassutslipp, men som banken enda ikke har funnet gode måleindikatorer på. Dette vil vi jobbe med å utvikle i 2024, da det ligger stor verdi i å kutte utslipp gjennom å påvirke forbrukeradferd i en sirkulær retning.

I 2023 har banken etablert et tverrfaglig pilotprosjekt for kunder som selger boligene sine. Hensikten med prosjektet var å fremskaffe reell innsikt om boliger som selger om hvilke tiltak den enkelte boligeier kan gjøre med boligen for å oppnå en energieffektivisering. Innsikten som fremskaffes er både med hvilke tiltak som kan gjøres, anbefalt rekkefølge, og hvordan dette kan utløse både støtte fra Enova og grønn finansiering fra banken. Prosjektet er et samhandlingsprosjekt mellom SpareBank 1 Østlandet, EiendomsMegler 1 Innlandet og Takstgruppen AS.

Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner

Banken etablerte i 2021 et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner.¹⁷ Rammeverket er utarbeidet i henhold til ICMA Green Bond Principles¹⁸, er basert på beste markedspraksis og støtter opp om FNs bærekraftsmål. En grønn obligasjon er en type obligasjon der innlånskapitalen eksklusivt brukes til å finansiere eller refinansiere grønne prosjekter. Disse prosjektene må minst være i tråd med beste markedspraksis og hovedkomponentene i ICMA GBP. Vi måler vår grønne andel utlån med en indikator (KPI) som viser andel grønne lån av våre totale utlån i tråd med vårt grønne obligasjonsrammeverk.

Bankens totale grønne kvalifiserte utlån var per 31.12.2023 på nesten 34 milliarder kroner inklusive 9 milliarder kroner overført til SpareBank 1 Boligkreditt som også kvalifiserer i henhold til bankens grønne obligasjonsrammeverk. Dette utgjør en økning i kvalifiserte aktiva på 9 milliarder kroner siden etablering 31.12.2020.

2.3 Retningslinjer og policydokumenter

Arbeidet med bærekraft, ESG og samfunnsansvar i SpareBank 1 Østlandet styres av en rekke retningslinjer og policydokumenter. Alle våre relevante dokumenter finner du på vår nettside: www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html

Se kapittel 3 i årsrapporten for 2023 for ytterligere omtale av aktsomhets- og kredittvurderinger.

2.4 Organisasjonsmedlemskap

SpareBank 1 Østlandet er medlem av to bransje- og interesseorganisasjoner – Finans Norge og Grønn byggallianse. Disse organisasjonene er våre primære kanaler for det næringspolitiske arbeidet. Begge disse organisasjonene har formulerte strategier, handlingsplaner eller lignende som er i tråd med bankens omstillings- og klimamål.

¹⁷ <https://www.sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/gjeldsinvestorer/green-bond-framework.html>

¹⁸ <https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/the-principles-guidelines-and-handbooks/green-bond-principles-gbp/>

3. Omstilling av bankens portefølje

Det meste av bankens klimagassutslipp stammer fra kundeporteføljen og nivå (scope 3) (se klimagassregnskap i kapittel 3.1). Det viktigste omstillingsarbeidet skjer derfor i porteføljen og ute hos bankens kunder. Dette er den sentrale delen av vårt mål om å være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling.

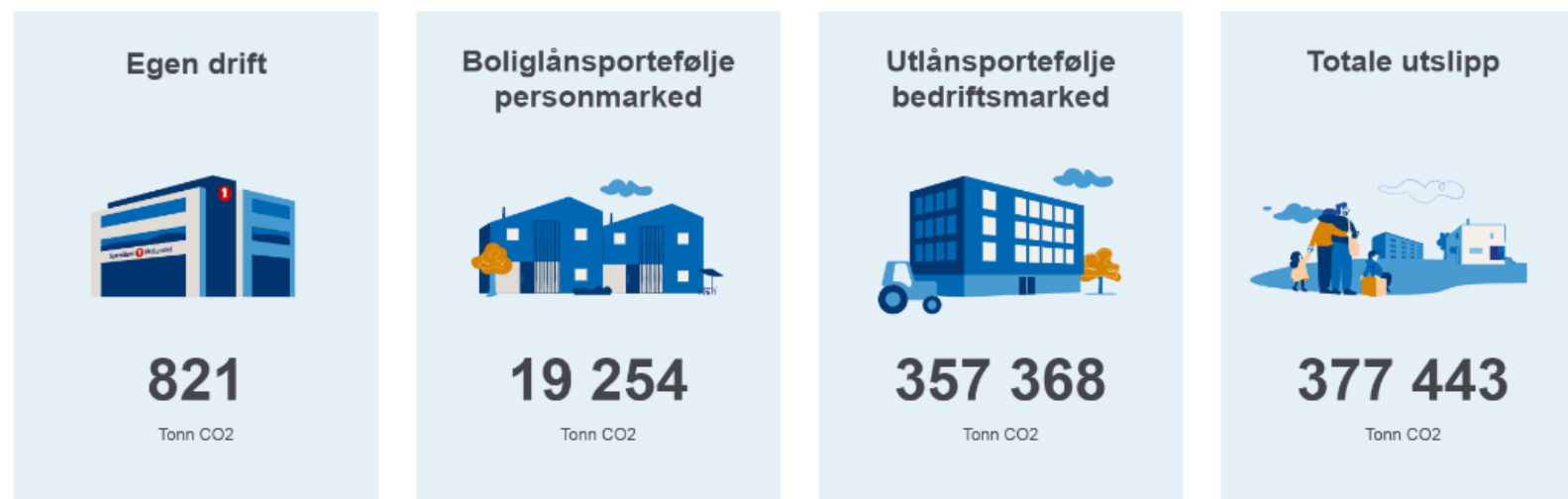
Omstillingsarbeidet i banken er vitenskapsbasert, med utgangspunkt i metodikken fra Science Based Targets Initiative (SBTi). Konkret betyr dette at forskningen på planetens tålegrenser ligger til grunn for bankens vurderinger.¹⁹ Som figuren til venstre viser er klima en av planetens tålegrenser som er «In zone of uncertainty – increasing risk». Vi vil jobbe for at både banken og våre kunder støtter omstillingen til lavutslippsamfunnet innen 2050, at vi begrenser oppvarmingen til 1,5 grader og unngår de mest alvorlige klimaendringene.

¹⁹ <https://www.jus.uio.no/forskning/omrader/barekraftsrett/aktuelle-saker/fns-berekraftsmal-april-2018.html>

3.1 Klimagassregnskap

Totale klimagassutslipp

Bankens totale klimagassutslipp regnet i tonn CO₂-ekvivalenter.

(Tonn CO ₂)	Egen drift	Boliglånsportefølje personmarked	Utlånsportefølje bedriftsmarked	Totale utslipp
Direkte utslipp (scope 1)	5			5
Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (scope 2)	595			595
Indirekte utslipp fra verdikjede (scope 3)	222	19 254	357 368	376 844
Totalt	821	19 254	357 368	377 443

3.2 Metode for beregning av klimagassregnskap og klimamål

Metode for beregning av klimagassutslipp

Banken bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) for å beregne utslipp for utlånsporteføljen. Banken har i tillegg deltatt aktivt i Finans Norges utarbeidelse av en veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp. Denne veilederen er basert på PCAF-rammeverket og lokale tilpasninger og er et viktig bidrag til å harmonisere rapporteringen på klimagassutslipp i utlånsporteføljer blant banker. Dette bidrar til å løfte datakvaliteten i årets beregning. For forretningsdrifts brukes Miljøfyrtårn som beregningsmetodikk.

Forutsetninger og svakheter ved metoden

I beregningene tilstrebes høyest mulig datakvalitet, og den er økt fra fjorårets rapportering. For jordbruk baserer analysen seg på utslippsfaktorer per dyr, dyreslag og dekar dyrket mark av forskjellige plantearter. For næringseiendom beregnes utslipp primært per kvadratmeter. Det er da tatt hensyn til bygningstype og energiklasse, med unntak for små engasjement. Dette detaljnivået tilsvarer datakvalitet 3 i PCAF, på en skala fra 1 til 5, der 1 er best. I 2023 er også boligporteføljen inkludert i fordelingen på datakvalitet. 50 prosent av utlånsporteføljen beregnes nå med datakvalitet 3. Vektet gjennomsnittlig datakvalitet i 2023 var 3,5, mot 3,8 i 2022. For øvrige bransjer er analysen basert på norske utslippsfaktorer på næringsgruppenivå (NACE-kode). For AS benyttes utslippsfaktorer basert på omsetning, noe som tilsvarer datakvalitet 4 i PCAF (46 prosent av porteføljen). For enkeltpersonforetak og personlig næringsdrivende benyttes utslippsfaktorer basert på lånevolum, dette tilsvarer score 5 i PCAF (4 prosent av porteføljen). Det er forskjell på beregningsmetoden for AS og enkeltpersonforetak på grunn av datatilgjengelighet.

Utvikling i datakvalitet

Datakvalitetsscore	2019*	2020	2021	2022	2023**
Score 3	N/A	0 %	0 %	27 %	50 %
Score 4	N/A	9 %	61 %	59 %	46 %
Score 5	N/A	91 %	39 %	14 %	4 %

*Ikke estimert etter PCAF-rammeverk med datakvalitetsscore.

**Inkludert personmarked og bedriftsmarked. Tidligere kun bedriftsmarked.

Begrensninger

Det er flere svakheter med metoden:

- Utslippsfaktorene som ligger til grunn for beregningene, er delvis grove estimater som ikke gir informasjon om utslipp på kundenivå, men resultatene viser likevel hvor vi bør rette fokuset vårt i bærekraftsarbeid.
- Man må forvente relativt betydelig variasjon i utslippsmålingene framover fordi det blir stadig mer oppdatert informasjon, og datakvaliteten øker.

Bankens planer for utslippsreduksjon mot 2050 kan ses i grafene nedenfor, for forretningsdrift, utlån boligmarked og utlån på bedriftsmarked.

Metode for å sette vitenskapsbasert mål om nullutslipp og beregning av utslipp

For å utarbeide målene om å redusere klimagassutslippene til null i 2050 brukes metoden til The Science Based Targets Initiative (SBTi) for å sette et vitenskapsbasert mål med bistand fra selskapet Cemasys. Beregningene er ikke sendt inn til SBTi for godkjenning, fordi eksponering, i tillegg til boliglån, nesten bare inkluderer små- og mellomstore bedrifter i utlånsporteføljen og SBTi har ikke enda metode som er tilpasset en slik portefølje. Målene som er satt er i tråd med Parisavtalen, og det er vedtatt både kortsiktige og langsiktige mål med tilhørende tiltak fram mot 2050. I tillegg brukes beregningen via Miljøfyrtårn.

Utslipp fra forretningsdrift

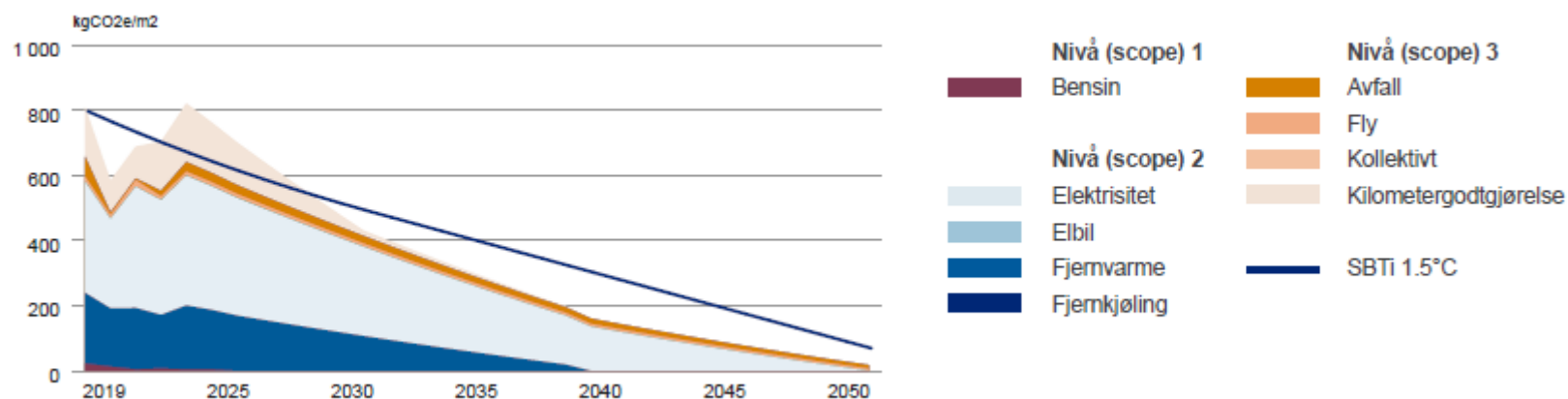
Utslippsbanene fra 2019-2023 viser faktiske utslipp, mens fra 2024 viser grafen fremskrivninger. Disse fremskrivningene er et produkt av antakelser knyttet til fremtidig forbruk og fremtidig utvikling av utslippsfaktorer. Utslippsparametere følger fra Miljøfyrtårns klassifiseringer, som nivå (scope) 1 som direkte utslipp, nivå (scope) 2 som elektrisitet og nivå (scope) 3 som avfall og tjenestereiser.

Banken har mål om at forretningsdrift skal redusere årlige utslipp med 4,2 prosent og ikke overstige 720 tCO₂e. I tillegg er det definert mål på hvert enkelt nivå (scope) slik:

Utslippsnivå	Mål
Nivå (scope) 1: Bensin	Bankens firmabiler skal skiftes ut til elektriske biler innen 2025. Det vil dermed ikke være utslipp fra fossilt brensel fra firmabiler fra og med 2025.
Nivå (scope) 2: Elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling	<p>Banken har de siste 13 årene redusert elektrisitetsforbruket betraktelig.</p> <p>Flere elektriske firmabiler vil føre til noe økning i elektrisitetsforbruk isolert sett.</p>
Nivå (scope) 3: Avfall	<p>Banken har mål om å redusere utslipp fra avfall med 50% i perioden 2018-2050.</p> <p>Restavfall tilsvarer over 95% av Bankens totale avfallsutslipp og har mye høyere utslippsfaktor enn resterende avfallsfraksjoner som resirkuleres. Et viktig tiltak for Banken vil dermed være å øke sorteringsgrad ved å legge til rette for kildesortering på kontorene, samt ha fokus på å redusere avfall som går til forbrenning.</p>
Nivå (scope) 3: Tjenestereiser	<p>Banken har satt i gang tiltak om å redusere reisevirksomhet gjennom bruk av videomøter, Teams og telefonmøter. Ved behov for fysiske møter oppfordres alle ansatte til å reise kollektivt, samt redusere reisevirksomheten med bruk av egen bil så langt det er mulig.</p> <p>Banken tilbyr grønt billån for kunder og ansatte som kjøper elbil.</p>

Framskrivninger på reduksjon vises i grafen under.

Forretningsdrift 2019-2050

Utslipp fra utlånsporteføljen

De største utslippene finnes i som indirekte utslipp, nivå (scope) 3. Det jobbes derfor aktivt med å redusere klimagassutslippene i verdikjeden både i privatmarkeds- og bedriftsmarkedsporteføljene. Det innebærer et høyt fokus på å øke andelen av lån som finansierer objekter og aktiviteter som har lave klimagassutslipp og anses som «grønnere» i tråd med det grønne obligasjonsrammeverket.

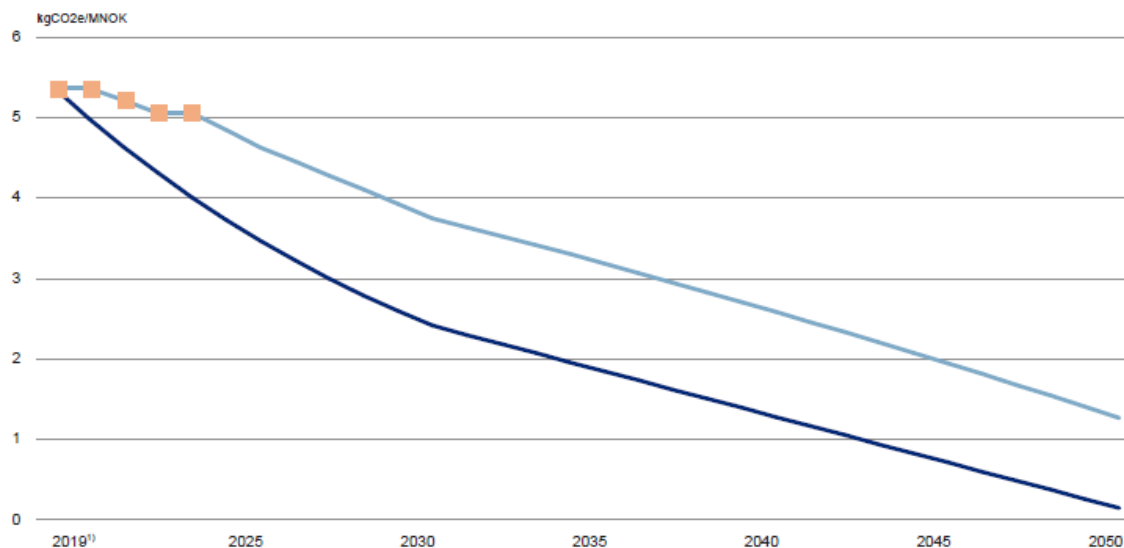
Personmarked

Referanseår er satt som 2019, og grunnet manglende data er 2019 lik 2020. Det tas heller ikke med volumøkning i porteføljene, men lineær økning av grønn andel i tråd med bankens målsetninger. Det hensyntas heller ikke inflasjon. Videre antas det at grønn karbonintensitet reduseres i tråd med norsk klimalov (55 prosent reduksjon innen 2030, 90 prosent reduksjon innen 2050), og at brun

karbonintensitet reduseres halvparten så mye (27,5 prosent reduksjon innen 2030 og 45 prosent reduksjon innen 2050). Ved beregning av karbonintensitet brukes m², da man anser det som mer nøyaktig enn eksponeringsverdi.

Forventede framskrivninger med målene som er satt er vist i grafen under.

Utlånsportefølje private boliger (karbonintensitet), inkl. SBTi 1,5 °C

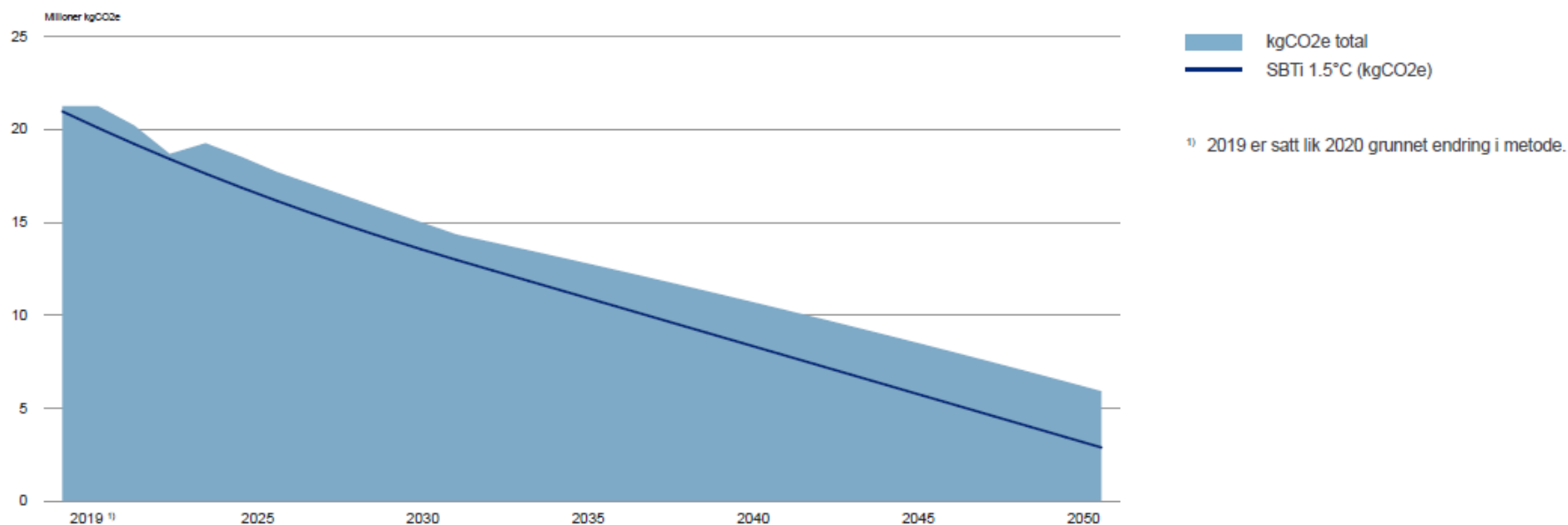

Den framskrevne grafen havner i 2050 på en karbonintensitet på 0,15 kgCO2e/m², noe som fører til at banken må stramme til målene for å komme ned i null i 2050. Dette vil vi jobbe videre med i 2024.

- Privatbolig (framskrevet) (kgCO2e/m²)
- SBTi (kgCO2e/m²)
- Privatbolig (historisk) (kgCO2e/m²)

¹⁾ 2019 er satt lik 2020 grunnet endring i metode.

Estimerte årlige klimagassutslipp for private boliger (totale utslipp), inkl. SBTi 1,5 °C

Banken har økt fokus på å måle karbonintensitet, fordi dette får bedre fram utslippsmengden i forhold til aktiviteten. Dette gir et mer korrekt bilde av klimagassreduksjonen, da den ikke blir direkte påvirket av utlånsveksten i porteføljen, slik de totale utslippene blir. Målet er likevel det samme, med minst 50 prosent reduksjon i utslippsintensiteten fra 2020 til 2030, med en årlig reduksjon på 5 prosent av 2020-nivået.

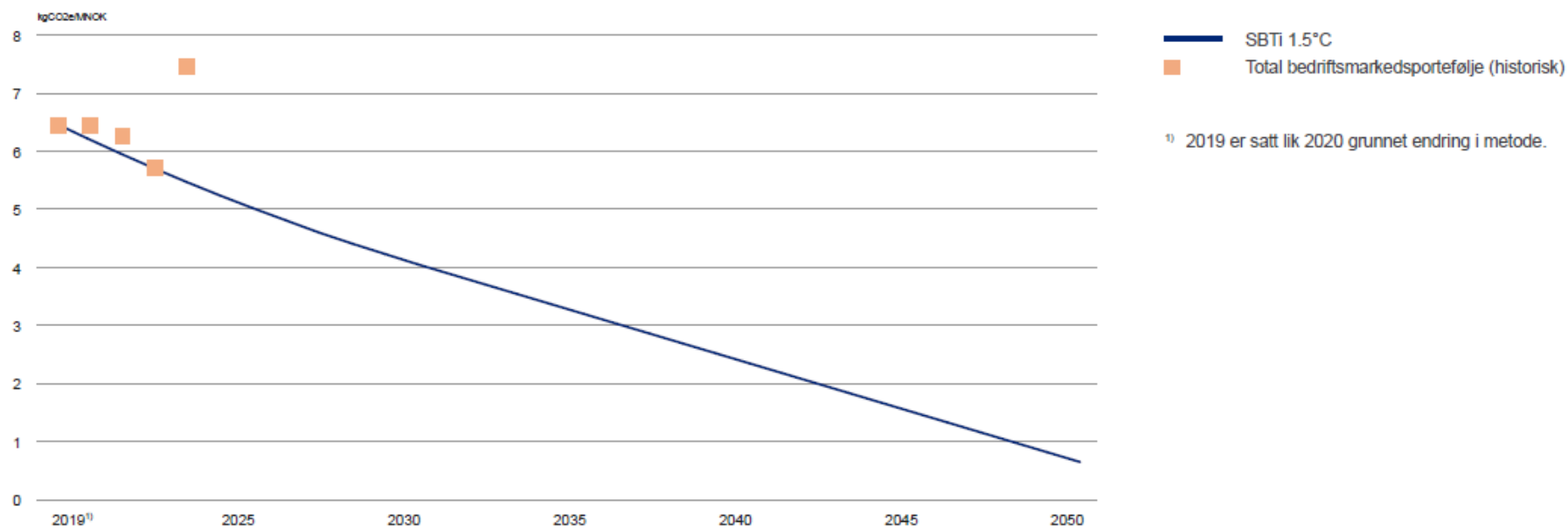
Bedriftsmarked

Referanseår er satt som 2019, og grunnet manglende data er 2019 lik 2020. Det tas heller ikke med volumøkning i porteføljene, men lineær økning av grønn andel i tråd med bankens målsetninger. Det hensyntas heller ikke inflasjon. For næringsbygg, jordbruk og skogbruk skiller vi mellom grønn og brun karbonintensitet. Antar at grønn karbonintensitet reduseres i tråd med norsk klimalov (55% reduksjon innen 2030, 90% innen 2050). Antar videre at brun karbonintensitet reduseres halvparten så mye (27.5% reduksjon innen

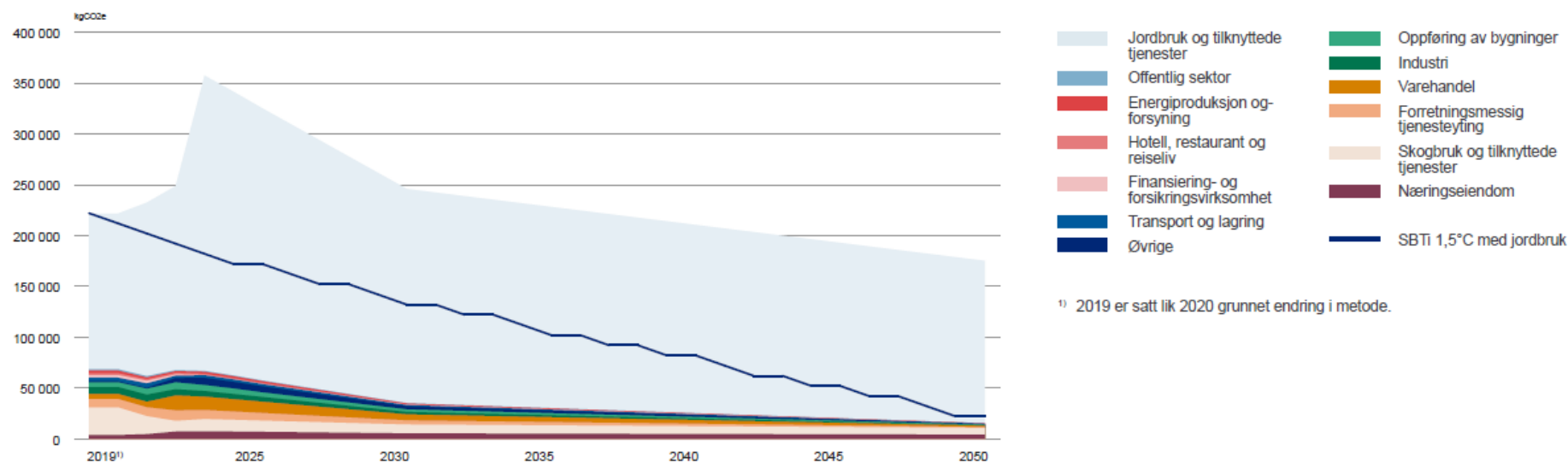
2030, 45% innen 2050). For resterende bransjer har ikke Banken satt noen klimamål (med unntak av Oppføring av bygninger), her antar vi at bransjene reduserer i tråd med norsk klimamål (55% reduksjon innen 2030, minimum 90% innen 2050).

Forventede framskrivninger med målene som er satt er vist i grafen under.

Utlånsportefølje bedriftsmarked (karbonintensitet), inkl. SBTi 1,5 °C

Estimerte årlige klimagassutslipp for bedriftsmarkedsporteføljen (nivå (scope) 1 og 2) I BM-porteføljen for 2020-2023 og framskrivninger av utslippsbaner ifølge SBTi.

Landbrukssektoren er en av bankens største påvirkninger, både i lys av den doble vesentlighetsanalysen, men også grunnet bankens geografiske område. Tap og endringer av natur og økosystemer bidrar til økt risiko for banken. Det er høyest risiko i vår verdikjeden, spesielt i våre utlån til landbruket. På kort sikt har banken satt noen mål for stimulering og kompetanseheving av sektoren.

Utslipp fra likviditetsforvaltningen

I forbindelse med styring av konsernets likviditetsrisiko har SpareBank 1 Østlandet en portefølje bestående av likvide verdipapirer med høy kredittkvalitet. Banken har implementert samfunns- og bærekraftsvurderinger i sin likviditetsforvaltning for å vurdere og minimere risikoen for at bankens likviditetsportefølje er i konflikt med bankens retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, ved nye investeringer. Eventuelle avvik følges opp i henhold til gjeldende retningslinjer. Samtlige utstedere vurderes i forhold til sitt bærekraftsarbeid, og det jobbes for å få på plass vurderinger av klimagassutslipp i likviditetsporteføljen.

Utslipp fra fond

SpareBank 1 Østlandet driver ikke egen fondsforvaltning, og banken har derfor ikke tilgang på data for klimagassutslipp i alle fondene banken tilbyr. Vi innhenter likevel data om utslipp fra forvalterne og arbeider for å rapportere på og redusere CO2-utslippene i fonds porteføljen framover. For 2023 har vi kun tall fra én fondsleverandør, men vi arbeider med å få på plass data fra flere leverandører.

3.3 Mål om grønn andel i utlånsporteføljen

SpareBank 1 Østlandet har satt mål for økt andel av grønne utlån både for privat- og bedriftskunder. Dette er i tråd med produktene og tjenestene som tilbys (se kapittel 2.2), og vil være en viktig pekepinn på omstillingstakten i porteføljen. Gjennom å signere på Net Zero Banking Alliance har banken forpliktet seg til å vedta korte og langsiktige mål for grønn omstilling i utlånsporteføljen.

Metode for å beregne grønne andeler av utlån

Banken utarbeidet i 2021 et grønt obligasjonsrammeverk der deler av utlånsporteføljen defineres som lyse-, mellom-, eller mørkegrønn etter ulike kriterier. Rammeverket har en ekstern verifisering fra Cicero Shades of Green, og de vurderer rammeverket overordnet som mellomgrønt. I tillegg er det gjort en vurdering av våre kriterier opp mot EUs taksonomi slik den var foreslått på tidspunktet for lansering av rammeverket. I hovedsak er det definisjonen i dette obligasjonsrammeverket som brukes til å definere hva som er grønt. Dersom rapporteringen avviker fra dette, er det påpekt.

3.3.1 Klimamål for bedriftsmarkedspporteføljen

Klimamål for bedriftsmarked er definert som:

Klimatiltak BM		
Grønnere eiendom (BM)		
2025	Næringseiendom (eiendom leie)	Minst 45 prosent av utlån til næringseiendom utleie (begrenset til engasjement over MNOK 10) skal være grønne iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk.
2030		Minst 10 prosent av våre utlån til næringsbygg utleie (begrenset til engasjement over MNOK 10) skal være til eksisterende næringsbygg (bygget for TEK 17) som oppfyller kravene i vårt grønne obligasjonsrammeverk for grønt oppgradert bygg.
2030		Minst 55 prosent av utlån til næringseiendom utleie (begrenset til engasjement over MNOK 10) skal være grønne iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk.
2025	Byggeprosjekter (bolig eller næringsbygg)	Senest fra starten av 2025 skal det framlegges klimagassregnskap for lån som vi finansierer på BM for utslipp fra materialer (utført etter anerkjent regelverk) for alle byggeprosjekter (som loven tilsier at det skal utarbeides slikt regnskap for).
		Senest fra starten av 2025 skal vi kreve 20 prosent reduksjon i klimagassutslipp (ift. gjennomsnittsbygg i 2021) fra materialer på byggeprosjekter vi finansierer.
Grønnere landbruk (BM)		
2025	Innen utløpet av 2024 skal banken ha innvilget og utbetalt «Grønt landbrukslån» til 15 prosent av våre kredittkunder på landbruk.	

	80 prosent av våre landbrukskunder med engasjement over MNOK 2 har tatt i bruk klimakalkulatoren.
	80 prosent av våre landbrukskunder med engasjement over MNOK 2 har gjennomført klimarådgivning og etablert en klimatiltaksplan på sin gård.
	25 prosent av våre landbrukskunder som har etablert klimatiltaksplan, har gjennomført tiltak i tråd med utarbeidet handlingsplan.

Mål om økning av andel grønne utlån er vedtatt for bedriftsmarked, i skisserte sektorer for kommende strategiperiode:

	Resultat 2023	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025
Næringseiendom	41,2 %	32,9 %	42,5 %	45 %
Jordbruk	1,4 %	0,6 %	2,2 %	3,0 %
Skogbruk	100 %	100 %	100 %	100 %
Fornybar energi	100 %	100 %	100 %	100 %
Total	18,3 %	15,4 %	20 %	21 %

Inkludert overført til SB1 Næringskreditt

3.3.2 Klimamål for privatmarkedsporteføljen

Privatmarkedsporteføljen består primært av bolig- og billån. Det viktigste arbeidet for omstilling skjer derfor innenfor disse kategoriene.

Den langsiktige ambisjonen mot 2050 er netto null klimagassutslipp i utlånsporteføljen for privatmarked, hvor de kortsiktige og mellomstiktige målene er definert som:

Mål 2025: Minst 20% av boligporteføljen skal være grønn. Herunder skal minst:

- 4 % av estimert ikke grønn boligportefølje ha oppgradert energieffektivitet på 30%
- 30 % av nybygg vi gir lån til skal være energimerke B eller bedre.

Mål 2030: Minst 25% av boligporteføljen skal være grønn.

Innen utgangen av strategiperioden (2025) skal 20 prosent av utlånsporteføljen være «grønn», og ved utgangen av 2022 var andelen 18,1 prosent. For privatmarked rapporterer man for morbankens eksponering, overføringer til SB1 Boligkreditt, samt grønne billån fra datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet.

Grønne boliger	2022e	2023e	2024e	2025e
Andel grønne boliger – andel egen balanse	16,0%	16,9%	18,5%	20,1%
Andel grønne boliger – andel av overført til SB1Boligkreditt	19,8%	19,8%	19,8%	19,8%
Total andel grønne boliger – inkl. overført til SB1 Boligkreditt	17,5%	18,0%	19,0%	20,0%

SpareBank 1 Finans Østlandet - Grønne utlån	2022e	2023e	2024e	2025e
Grønne billån – andel	13,6%	17,4%	21,2%	25,0%

3.5 Karbonkreditt og opprinnelsesgarantier

For intern drift og i egne bygg er kjøp av karbonkreditter og opprinnelsesgarantier det virkemidlet som i dag er mest utbredt for å jobbe mot netto null. Kvote og garantiene er ikke med i beregningen av bankens totale klimagassutslipp. Banken vil kontinuerlig jobbe med å vurdere andre tiltak i tiden som kommer, som er mer tilpasset norske forhold.

For året 2023 ble det kjøpt EUA klimakvoter og opprinnelsesgarantier for å kompensere for egne utslipp. EUA er betegnelsen på kvoter under EUs kvotesystem for bedrifter ("EU-kvoter"), og er først og fremst tilgjengelig for kjøp og salg mellom bedrifter. Opprinnelsesgarantier ble kjøpt gjennom Fjordkraft. Banken har opprinnelsesgarantier for totalt levert volum.

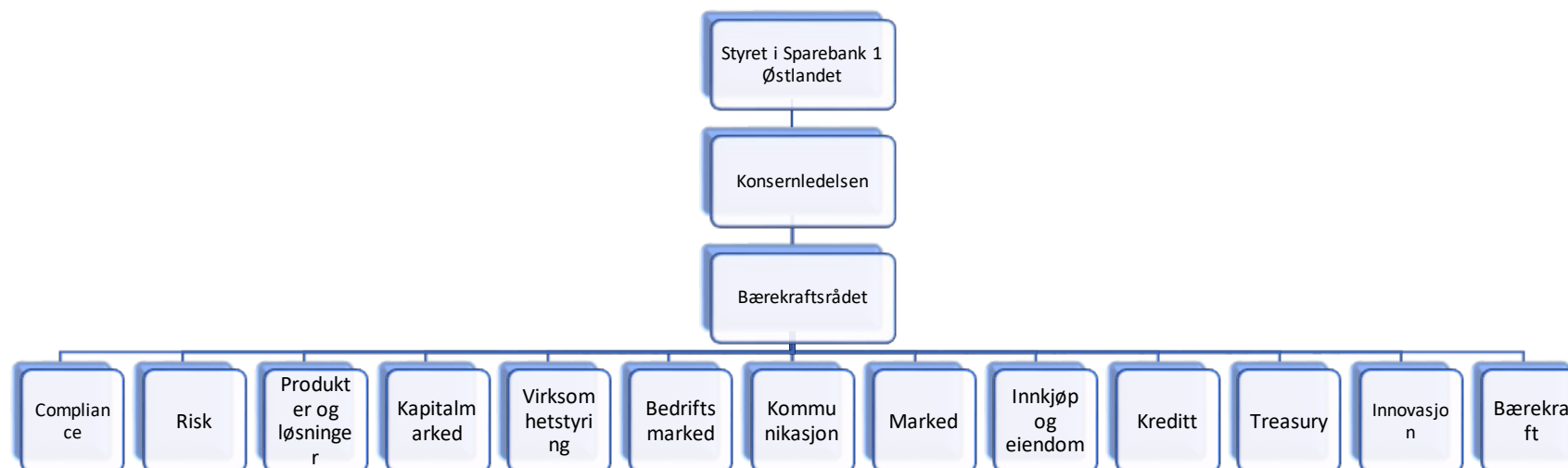
I 2023 ble det handlet 562 klimakvoter og opprinnelsesgarantier for 3.352.040 kWh gjennom Fjordkraft og 467.890 kWh gjennom Kraftriket.

4. Styring og ledelse

4.1 Styrets og ledelsens arbeid med bærekraft

Styret har det øverste ansvaret for bankens bærekraftsarbeid. Overgangsplanen er forankret i styret, og ansvaret for å levere på denne og de øvrige bærekraftsmålene som en tydelig pilar i vår konsernstrategi, er lagt til de aktuelle konserndirektørene. Arbeidet med bærekraft rapporteres via virksomhetsstyring til konsernledelsen løpende.

Banken har et eget tverrfaglig bærekraftsråd som overser den helhetlige satsingen på bærekraft, og bærekraftsrådet fungerer som et rådgivende organ til konsernledelsen. Rådet består av 12 representanter fra ulike avdelinger, hvor alle har strategisk viktige roller både i bærekraftsarbeidet og i banken ellers. Rådet møtes 8 ganger i året, med 4 møter for strukturell rapportering til konsernledelsen og fire dedikerte diskusjonsmøter. Sentrale personer fra bankens datterselskaper inkluderes i diskusjonsmøtene for å sikre kompetanseoverføring. Rådet ledes av bankens leder for bærekraft.

4.2 Ansatte, kompetanse og utvikling

Ansattes adferd

I arbeidet overgangen til en dobbel vesentlighetsanalyse ønsker banken å se på å utvide og forplikte egne ansatte, som en driver i arbeidet med grønn omstilling. Dette vil være viktig for minimeringen av fremtidig omdømmetap, kompetanseheving på tvers av bankens fagområder, i tillegg til å forplikte alle banken kan påvirke direkte. Dette anses som et forbedringspunkt i arbeidet mot netto-null og vil arbeides med i kommende perioder.

Kompetanse

Bankens medarbeidere deler kompetanse, leverer merverdi til kundene og bidrar tydelig i arbeidsfellesskapet. Banken tilbyr et hensiktsmessig og bærekraftig tjenestetilbud tilpasset ulike kundegruppers behov. I strategiperioden utvikler og vedlikeholdes det integrert-, bredde- og dybdekompetanse på alle relevante områder innenfor bærekraft (ESG). Det er derfor viktig at det er endringsvilje i organisasjonen og at det legger til rette for tilstrekkelig kapasitet og kontinuerlig kompetanseutvikling av hele selskapet fra øverste ledelse til alle medarbeidere. Denne kompetansehevingen skjer i parallell mellom interne og eksterne kurs og workshops, i tillegg til daglig oppfølging og arbeid.

Vedlegg

Klimarisikomatrise

Klimarisikofaktor («outside – inn»-perspektivet)	Transmisjons-kanal	Finansielle risikoer som påvirkes	Planer og tiltak for risikoreduksjon	Øvrige planer og tiltak som påvirker forretningsmodell og strategi	Relevante produkter som tilbys eller som vurderes/planlegges utviklet	Kvantifiserte mål (og relevante tidsfrister)
Overgangsrisiko: Nye krav til energi-effektivitet i boliger	Sikkerhetsverdier/tapsgrad: Lavere verdi på eksisterende boliger, som banken har pant i.	Kredittrisiko	PM: Etablert pilotprosjekt, samhandling i hele verdikjeden fra takst, eiendomsmegler og bank	Banken har etablert øremerket tverrfaglig strategisk initiativ som jobber for å ivareta risiko og mulighet.	Dedikerte produkter: Energilån og Solenergilån	PM: Grønn andel i portefølje PM: 2030: 20% BM: Grønn andel i porteføljen BM: 2030: 55%

	Betjeningsevne/mislighold: Økte utgifter for låntagere som følge av oppgraderingsbehov på eksisterende boliger og/eller økte kostnader til nybygg	Kredittrisiko	<p>BM: Strategiske samarbeid etablert for videreutvikling av bankens produkter og tjenester, og økt myndighetspåvirkning.</p> <p>Banken beregner potensielt tap på utlån i forbindelse med finansiell rapportering, og foretar eventuelt nødvendige avsetninger.</p>	Banken har etablert øremerket tverrfaglig strategisk initiativ som jobber for å ivareta risiko og mulighet.	Utvidet produkt og tjenestepalsett for finansiering av konkrete tiltak.	Fastsettes 1. januar 2024
<p>Overgangsrisiko:</p> <p>Innførelse av CO2-avgift på klimagassutslipp</p>	Betjeningsevne/mislighold: Økte utgifter for låntagere som følge av økte kostnader.	Kredittrisiko	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	<p>Strategisk rådgivning innenfor bærekraftig strategi og rapportering.</p> <p>Vurdere rapportering av kundens eget utslipp og plan for</p>	Ingen fastsatt pt.

					netto null. Vurdere strategisk samarbeid med eksterne og/eller datterselskaper.	
Overgangsrisiko: Etterlevelse av aktuelt regelverk, som CSRD og EU-taksonomien	Brudd på krav i regelverk, banken løper en risiko for å ikke få godkjent ekstern revisjon og Finanstilsynet kontroller. Risiko for påfølgende bøter og tapt omdømme.	Finansiell risiko, omdømmerisiko	Opplæring, forankring, kompetanseheving, strukturert tilnærming til implementering av regelverk i banken.	Ansvarliggjøring og forankring av regelverk i øverste ledelse i banken. Operasjonalisering av regelverk i strategiske initiativer, samhandling med kunder.	Strategisk rådgivning innenfor bærekraftig strategi og rapportering. Vurdere rapportering av kunders eget utslipp og plan for netto null. Vurdere strategisk samarbeid med eksterne og/eller datterselskaper.	Øremerket kompetanseheving i styret og revisjonsutvalget, sentrale nøkkelpersoner i banken. Ansatt og innleid spesialkompetanse på fagområdet. Etablert styringsstruktur for overvåking og kontroll av implementering og etterlevelse. Etablerte arbeidsgrupper for ivaretagelse av

						forståelse av regelverk og faktisk operasjon-alisering i divisjonene.
Overgangsrisiko: SMB-kunders evne til omstilling	Risiko for at SMB kunder ikke evner å omstille seg eller posisjonere seg i tråd med store kunders krav kan medføre at de velges bort som prefererte leverandører. Fører til svekket lønnsomhet og omsetning: SMB kunder som ikke evner å omstille seg kan miste konkurransekraft når de skal levere til de store kundene som er rapporteringspliktige. For SMB kundene løpes følgende risiko: Omsetningsrisiko, Markedsandelsrisiko, Konkursrisiko.	Kredittrisiko	Vurdere strategiske samarbeid og utvidet tjenestetilbud til SMB markedet. Kompetanseheving av bankens rådgivere. Kompetanseheving av kunden gjennom rådgivning.	Forsterke dagens tjenestetilbud både i form av rådgivning og krav til kundene.	Strategisk rådgivning innenfor bærekraftig strategi og rapportering. Vurdere rapportering av kunders eget utslipp og plan for netto null. Vurdere strategisk samarbeid med eksterne og/eller datterselskaper.	Ingen fastsatt pt.

Overgangsrisiko: Endrede forbruksvaner	Risikoen for endrede forbruksvaner kan påvirke etterspørsel etter varer og tjenester f.eks rødt kjøtt.	Kredittrisiko	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Ingen fastsatt pt.
Fysisk klimarisiko: Stormflo, flom og skred	Sikkerhetsverdier/tapsgrad: Lavere verdi på eksisterende bygninger, som banken har pant i.	Kredittrisiko	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Ingen fastsatt pt.

	Svekket betjeningsevne pga. økte forsikringskostnader og/eller kostnader til sikringstiltak	Kredittrisiko	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Ingen fastsatt pt.
	Svekket inntjening og utbytte fra SpareBank 1 Gruppen pga store skadeserstatninger i Fremtid forsikring	Eierrisiko	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Vurderes i løpet av 2024	Ingen fastsatt pt.